

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Poznań, dnia 4 kwietnia 2024 r.

Poz. 3473

UCHWAŁA NR 8/385/2024

KOLEGIUM REGIONALNEJ IZBY OBRACHUNKOWEJ W POZNANIU

z dnia 27 marca 2024 r.

Na podstawie art. 18 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 11 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1325) w związku z art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40, z późn. zm.) Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Poznaniu:

stwierdza nieważność

uchwały Nr XXVI/172/2020 Rady Gminy Chrzypsko Wielkie z dnia 25 listopada 2020 r. w sprawie wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właścicieli nieruchomości położonych na obszarze gminy Chrzypsko Wielkie, w części obejmującej:

1) § 2;

2) w § 3 ust. 1 wyrażenie w brzmieniu: "lub powstania na danej nieruchomości odpadów komunalnych";

3) w załączniku Nr 1 do uchwały pn. "Deklaracja o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi":

a) w pozycji "Termin składania" wyrażenie w brzmieniu: "lub powstania na danej nieruchomości odpadów komunalnych",

b) w części B.1 "Dane składającego deklarację - Dane identyfikacyjne" w pkt 3 wyrażenie w brzmieniu: "Miejsce urodzenia :" wraz z wykropkowanym miejscem na wpisanie danych,

c) w części D.1 "Ustalenie wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi - Nieruchomości zamieszkałe" wyrażenie w brzmieniu: "Pojemność :m³",

d) w części "Pouczenie":

— w pkt 3 wyrażenie w brzmieniu: "lub powstania na danej nieruchomości odpadów komunalnych",

— w pkt 5 zd. 1 wyrażenia w brzmieniu: "lub określonej w deklaracji ilości odpadów komunalnych powstających na danej nieruchomości", "w terminie 14 dni od dnia nastąpienia zmiany",

— pkt 6 wraz z treścią w nim zawartą,

— w pkt 7 wyrażenie w brzmieniu: "biorąc pod uwagę uzasadnione szacunki, w tym średnią ilość odpadów komunalnych powstających na nieruchomościach o podobnym charakterze",

e) część "Oświadczenie o wyrażeniu zgody na przetwarzanie danych osobowych w zakresie danych: numer telefonu, adres e-mail" wraz z treścią w niej zawartą,

z powodu sprzeczności z przepisami wskazanymi w uzasadnieniu.

Uzasadnienie

Przedmiotową uchwałą, doręczoną tut. Izbie w dniu 27 lutego 2024 r., Rada Gminy Chrzypsko Wielkie, powołując się na art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy o samorządzie gminnym oraz art. 6m ust. 1b i art. 6n

ust. 1 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, określiła wzór deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właścicieli nieruchomości położonych na obszarze gminy Chrzypsko Wielkie.

Na podstawie art. 61 § 1 i 4 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego w związku z art. 91 ust. 5 ustawy o samorządzie gminnym, Regionalna Izba Obrachunkowa w Poznaniu zawiadomiła Przedstawicieli Gminy o wszczętym postępowaniu nadzorczym w odniesieniu do uchwały Nr XXVI/172/2020 Rady Gminy Chrzypsko Wielkie z dnia 25 listopada 2020 r. w sprawie wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właścicieli nieruchomości położonych na obszarze gminy Chrzypsko Wielkie, wyznaczając termin jej rozpatrzenia na dzień 27 marca 2024 r.

Rozpatrując sprawę uchwały na posiedzeniu w ww. dniu Kolegium Izby po zapoznaniu się z jej treścią ustaliło i zważyło, co następuje.

Stosownie do treści art. 40 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym, na podstawie upoważnień ustawowych, gminie przysługuje prawo stanowienia aktów prawa miejscowego obowiązujących na obszarze gminy. Aktem takim jest badana uchwała, która została podjęta na podstawie m.in. przepisu art. 6n ust. 1 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2024 r. poz. 399) stanowiącego, iż rada gminy, uwzględniając konieczność zapewnienia prawidłowego obliczenia wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ułatwienia składania deklaracji, określi, w drodze uchwały stanowiącej akt prawa miejscowego:

1) wzór deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właścicieli nieruchomości, z uwzględnieniem art. 6m ust. 1a i 1b, obejmujący objaśnienia dotyczące sposobu jej wypełnienia, informacje wskazane w art. 13 ust. 1 i 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. U. UE. L 119 z 04.05.2016, str. 1, z późn. zm.) oraz pouczenie, że deklaracja stanowi podstawę do wystawienia tytułu wykonawczego; uchwała zawiera także informację o terminach i miejscu składania deklaracji;

2) warunki i tryb składania deklaracji za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w szczególności:

a) ich format elektroniczny oraz układ informacji i powiązań między nimi zgodnie z przepisami o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne,

b) sposób ich przesyłania za pomocą środków komunikacji elektronicznej,

c) rodzaje podpisu elektronicznego, którym powinny być opatrzone.

Rada gminy w uchwale, o której mowa w art. 6n ust. 1 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, może określić wykaz dokumentów potwierdzających dane zawarte w deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi (art. 6n ust. 2 ustawy).

Stosownie natomiast do art. 6m ust. 1a ww. ustawy, deklaracja zawiera dane niezbędne do określenia wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz wysokość opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Z kolei w art. 6m ust. 1b ww. ustawy określono dane, jakie rada gminy, określając wzór deklaracji, może wymagać od podmiotów składających deklarację.

Wypełniając dyspozycję wynikającą z przywołanych powyżej przepisów, Rada Gminy Chrzypsko Wielkie określiła wzór deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właścicieli nieruchomości położonych na obszarze Gminy Chrzypsko Wielkie, na których zamieszkują mieszkańcy, oraz warunki i tryb składania deklaracji za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

W § 2 uchwały Rada Gminy Chrzypsko Wielkie postanowiła, iż: "Określa się wykaz dokumentów potwierdzających dane zawarte w deklaracji, o której mowa wyżej w § 1:

1) dokument potwierdzający stałą nieobecność mieszkańca na terenie nieruchomości wystawiony przez odpowiednie instytucje, w szczególności:

- a) domy spokojnej starości,
- b) domy dziecka,
- c) zakłady karne,
- d) placówki opieki zdrowotnej,
- e) jednostki wojskowe,
- f) uczelnie wyższe w przypadku słuchaczy systemu dziennego, zamieszkujących poza gminą,
- g) zakłady pracy w przypadku delegacji dłuższych niż dwa miesiące,

2) dokument potwierdzający, że mieszkaniec jest objęty opłatą za odbiór odpadów komunalnych w innej gminie w obecnym miejscu przebywania,

3) kopia faktury za zużycie wody na terenie nieruchomości."

W ocenie Kolegium Izby wymienione w § 2 uchwały dokumenty nie służą potwierdzeniu danych zawartych w deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Ocena ta podyktowana jest ograniczeniem wynikającym z art. 6m ust. 1a ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, w myśl którego deklaracja zawiera dane niezbędne do określenia wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz wysokość opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Dokumenty określone w § 2 pkt 1 i 2 mają potwierdzić zamieszkiwanie poza nieruchomością objętą składaną deklaracją, a zatem dotyczą potwierdzenia poprawności wypełnienia deklaracji, a nie potwierdzenia danych podanych w deklaracji (nie służą obliczeniu wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi), podczas gdy poprawność sporządzenia deklaracji powinna być weryfikowana przez organ podatkowy w ramach czynności sprawdzających określonych w dziale V ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2023 r. poz. 2383, z późn. zm.). Uchwała w sprawie określenia wzoru deklaracji nie może określać dokumentów ani kryteriów służących weryfikacji deklaracji.

Natomiast w odniesieniu do postanowienia § 2 pkt 3 uchwały, wskazującego kopię faktury za zużycie wody na terenie nieruchomości jako dokument mający potwierdzić dane zawarte w deklaracji, Kolegium Izby ustaliło, że Rada Gminy Chrzypsko Wielkie uchwałą Nr XXVI/179/2012 z dnia 28 grudnia 2012 r. w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi opłat od właścicieli nieruchomości na terenie gminy Chrzypsko Wielkie (ze zmianami), dokonała wyboru metody ustalenia opłaty określonej w art. 6j ust. 1 pkt 1 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, tj. iloczyn liczby mieszkańców zamieszkujących daną nieruchomość oraz stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

W uchwale w sprawie wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, zgodnie z art. 6n ust. 2 ustawy, rada gminy może określić wykaz dokumentów potwierdzających dane zawarte w deklaracji, przy czym dokumenty te powinny być związane z wybraną wcześniej metodą.

W ocenie Kolegium Izby przepisy ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach nie upoważniają organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego do nakładania na składającego deklarację obowiązku przedłożenia rachunku (faktury) za zużytą wodę.

Uchwała organu stanowiącego może konkretyzować regulacje ustawy, określające zasady i wyznaczające zakres obowiązków organów gminy z jednej strony oraz mieszkańców gminy - właścicieli nieruchomości z drugiej. Nie może jednak kształtować przedmiotowych obowiązków w sposób dowolny, z pominięciem tzw. zasady adekwatności. Żądanie przedkładania dokumentów, które nie są konieczne do prawidłowego obliczenia wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi narusza tę zasadę.

Podobne stanowisko prezentuje Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 2 grudnia 2015 r. (sygn. akt II FSK 560/14), wskazując, iż: "(...) Problemem może być natomiast adekwatność dokumentów wymienionych w wykazie do wybranej metody ustalenia opłaty (art. 6k ust. 1 pkt 1 u.o.cz.p.g.). (...) Jeżeli bowiem dokumenty z § 3 potwierdzają mają dane zawarte w deklaracji o wysokości opłaty ustalonej według liczby mieszkańców zamieszkujących daną nieruchomość, informacje dotyczące płatności za wodę nie tylko nie mają bezpośredniego związku z tą metodą ale mogą nawet być mylące. Cztery, na przykład, osoby,

zamieszkujące nieruchomość, mogą, ale w każdym przypadku nie muszą zużywać więcej wody, niż trzy lub nawet dwie osoby, dwie osoby mogą zużywać więcej wody niż trzy lub cztery itp. (...)."

W związku z powyższym Kolegium Izby postanowiło o stwierdzeniu nieważności § 2 badanej uchwały.

Kolegium Izby stwierdziło również, że w § 3 ust. 1 uchwały Rada Gminy Chrzypsko Wielkie w następujący sposób określiła terminy składania deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi: "Właściciele wszystkich nieruchomości położonych w granicach gminy Chrzypsko Wielkie zobowiązani są składać wypełnione prawidłowo deklaracje o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w terminie 14 dni od dnia zamieszkania na danej nieruchomości pierwszego mieszkańca lub powstania na danej nieruchomości odpadów komunalnych, względnie w przypadku zmiany danych będących podstawą ustalenia wysokości należnej opłaty, w terminie 10 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiła zmiana."

Podobnie w załączniku Nr 1 do uchwały, stanowiącym wzór deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, w pozycji "Termin składania" określono, iż deklarację należy składać: "W terminie 14 dni od dnia zamieszkania na danej nieruchomości pierwszego mieszkańca lub powstania na danej nieruchomości odpadów komunalnych, lub w terminie do 10 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiła zmiana danych będących podstawą ustalenia wysokości opłaty."

Informacje o terminach składania deklaracji Rada Gminy zawarła również we wzorze deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w części "Pouczenie" w pkt 3 i pkt 5 zd. 1, wskazując, iż:

— "Właściciel nieruchomości jest obowiązany złożyć do Wójta Gminy Chrzypsko Wielkie deklarację o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w terminie 14 dni od dnia zamieszkania na danej nieruchomości pierwszego mieszkańca lub powstania na danej nieruchomości odpadów komunalnych" (pkt 3);

— "W przypadku zmiany danych będących podstawą ustalenia wysokości należnej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi lub określonej w deklaracji ilości odpadów komunalnych powstających na danej nieruchomości, właściciel nieruchomości jest obowiązany złożyć nową deklarację do Wójta Gminy Chrzypsko Wielkie w terminie 14 dni od dnia nastąpienia zmiany." (pkt 5 zd.1).

Kolegium Izby wskazuje, że w myśl art. 6i ust. 1 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach obowiązek ponoszenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi powstaje:

1) w przypadku nieruchomości, na której zamieszkują mieszkańcy - za każdy miesiąc, w którym na danej nieruchomości zamieszkuje mieszkaniec;

2) w przypadku nieruchomości, na której nie zamieszkują mieszkańcy - za każdy miesiąc, w którym na danej nieruchomości powstały odpady komunalne;

3) w przypadku nieruchomości, na której znajduje się domek letniskowy, i innej nieruchomości wykorzystywanej na cele rekreacyjno-wypoczynkowe - za rok bez względu na długość okresu korzystania z nieruchomości.

Zgodnie natomiast z art. 6m ust. 1¹ tej ustawy pierwszą deklarację o wysokości opłaty składa się w terminie 14 dni odpowiednio od dnia:

1) zamieszkania pierwszego mieszkańca na danej nieruchomości albo w lokalu w budynku wielolokalowym objętym uchwałą, o której mowa w art. 2a ust. 1, lub wytworzenia na danej nieruchomości lub w danym lokalu odpadów komunalnych;

2) podjęcia uchwały, o której mowa w art. 2a ust. 1, albo uchwały, o której mowa w art. 6c ust. 2.

Z kolei stosownie do art. 6m ust. 2 zd. 1 ustawy w przypadku zmiany danych będących podstawą ustalenia wysokości należnej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi lub określonej w deklaracji ilości odpadów komunalnych powstających na danej nieruchomości, właściciel nieruchomości jest obowiązany złożyć nową deklarację w terminie do 10 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiła zmiana.

Ponadto art. 6m ust. 5 pkt 1 ustawy przewiduje możliwość złożenia nowej deklaracji zmniejszającej wysokość zobowiązania z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w związku ze śmiercią mieszkańca, w terminie do 6 miesięcy od dnia tego zdarzenia.

Badaną uchwałą Rada Gminy Chrzypsko Wielkie określiła wzór deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właścicieli nieruchomości położonych na obszarze Gminy Chrzypsko Wielkie, na których zamieszkują mieszkańcy. W tym przypadku termin składania deklaracji należy wiązać z faktem zamieszkania na nieruchomości pierwszego mieszkańca, a nie z faktem wytworzenia na tej nieruchomości odpadów komunalnych. Podobnie zmiana określonej w deklaracji ilości odpadów komunalnych powstających na danej nieruchomości stanowi podstawę złożenia nowej deklaracji w przypadku nieruchomości, na której nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne (ewentualnie w przypadku nieruchomości, które w części stanowią nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy, a w części nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy). Natomiast w przypadku nieruchomości zamieszkałych okolicznością rodzącą obowiązek złożenia nowej deklaracji jest zmiana danych będących podstawą ustalenia wysokości należnej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi (np. zmiana liczby mieszkańców zamieszkujących nieruchomość).

Z uwagi na powyższe Kolegium Izby postanowiło stwierdzić nieważność:

1)w § 3 ust. 1 uchwały wyrażenia w brzmieniu: "lub powstania na danej nieruchomości odpadów komunalnych";

2)w załączniku Nr 1 do uchwały pn. "Deklaracja o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi":

a)w pozycji "Termin składania" wyrażenia w brzmieniu: "lub powstania na danej nieruchomości odpadów komunalnych",

b)w części "Pouczenie":

– w pkt 3 wyrażenia w brzmieniu: "lub powstania na danej nieruchomości odpadów komunalnych",

– w pkt 5 zd. 1 wyrażenia w brzmieniu: "lub określonej w deklaracji ilości odpadów komunalnych powstających na danej nieruchomości".

Ponadto Kolegium Izby uznało, że zasadne jest stwierdzenie nieważności wyrażenia w brzmieniu: "w terminie 14 dni od dnia nastąpienia zmiany", zawartego w pkt 5 zd. 1 pouczeń, jako sprzecznego z art. 6m ust. 2 zd. 1 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, który stanowi, iż w przypadku zmiany danych będących podstawą ustalenia wysokości należnej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi właściciel nieruchomości jest obowiązany złożyć nową deklarację w terminie do 10 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiła zmiana.

Kolegium Izby wskazuje również, że Rada Gminy Chrzypsko Wielkie ustalając terminy składania deklaracji powinna wprost uregulować sytuację określoną w art. 6m ust. 5 pkt 1 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, tj. zamieścić informację o możliwości złożenia nowej deklaracji zmniejszającej wysokość zobowiązania z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w związku ze śmiercią mieszkańca, w terminie do 6 miesięcy od dnia tego zdarzenia, czego nie uczyniła. Obowiązek zawarcia tej informacji w części normatywnej uchwały lub we wzorze deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi wynika z art. 6n ust. 1 pkt 1 w związku z art. 6m ust. 5 pkt 1 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Dokonując oceny postanowień ustalonego w załączniku Nr 1 do uchwały wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, Kolegium Izby stwierdziło również, iż w części B.1 "Dane składającego deklarację - Dane identyfikacyjne" w pkt 3 Rada Gminy Chrzypsko Wielkie zobowiązała składającego deklarację do podania informacji o jego miejscu urodzenia.

Jak już wskazano powyżej, według art. 6m ust. 1a ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach deklaracja zawiera dane niezbędne do określenia wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz wysokość opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Ponadto rada gminy określając wzór deklaracji może, stosownie do art. 6m ust. 1b ustawy, wymagać podania następujących danych:

1)imię i nazwisko lub nazwę właściciela nieruchomości oraz adres miejsca zamieszkania lub siedziby;

- 2) adres nieruchomości;
- 3) dane stanowiące podstawę zwolnienia z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi;
- 4) numer telefonu właściciela nieruchomości;
- 5) adres poczty elektronicznej właściciela nieruchomości;
- 6) inne informacje niezbędne do wystawienia tytułu wykonawczego;
- 7) informacje dotyczące posiadania kompostownika przydomowego i kompostowania w nim bioodpadów stanowiących odpady komunalne.

W załączniku Nr 1 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 marca 2024 r. w sprawie wzorów tytułów wykonawczych stosowanych w egzekucji administracyjnej (Dz. U. z 2024 r. poz. 431) został określony wzór tytułu wykonawczego stosowanego w egzekucji należności pieniężnych, a w jego konstrukcji nie przewidziano pozycji odnoszącej się do miejsca urodzenia podmiotu zobowiązanego, na którego jest wystawiany tytuł wykonawczy.

Opisane żądanie nie znajduje zatem oparcia w obowiązujących przepisach prawa. W związku z powyższym Kolegium Izby postanowiło o stwierdzeniu nieważności wyrażenia w brzmieniu: "Miejsce urodzenia :" wraz z wykropkowanym miejscem na wpisanie danych, zawartego w pkt 3 części B.1 wzoru deklaracji.

W ocenie Kolegium Izby brak jest również podstaw do żądania podania w deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi danych o pojemności kompostownika przydomowego. Obowiązek podania przedmiotowej informacji Rada Gminy Chrzypsko Wielkie zawarła w części D.1 "Ustalenie wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi - Nieruchomości zamieszkałe" wzoru deklaracji.

Stosownie do art. 6m ust. 1b pkt 7 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, rada gminy może wymagać podania w deklaracji informacji dotyczącej posiadania kompostownika przydomowego i kompostowania w nim bioodpadów stanowiących odpady komunalne, przez co należy rozumieć udzielenie informacji, czy na nieruchomości, której dotyczy deklaracja, znajduje się kompostownik przydomowy oraz czy są w nim kompostowane bioodpady stanowiące odpady komunalne. W zakresie tym nie mieści się natomiast, zdaniem Kolegium Izby, informacja o pojemności kompostownika przydomowego.

Ponadto rada gminy może wymagać podania w deklaracji danych stanowiących podstawę zwolnienia z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi (art. 6m ust. 1b pkt 3 ustawy).

Zgodnie z art. 6k ust. 4a ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, rada gminy, w drodze uchwały, zwalnia w części z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi właścicieli nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi kompostujących bioodpady stanowiące odpady komunalne w kompostowniku przydomowym, proporcjonalnie do zmniejszenia kosztów gospodarowania odpadami komunalnymi z gospodarstw domowych. Przedmiotowe zwolnienie Rada Gminy Chrzypsko Wielkie określiła w § 2 ust. 3 uchwały Nr XXVI/179/2012 z dnia 28 grudnia 2012 r. w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi opłat od właścicieli nieruchomości na terenie gminy Chrzypsko Wielkie (ze zmianami) stanowiąc, iż: "Zwalnia się z części opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi właścicieli nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi kompostujących bioodpady stanowiące odpady komunalne w kompostowniku przydomowym z części opłaty w wysokości 3,00 zł od osoby miesięcznie."

A zatem podstawą zwolnienia, o którym mowa w art. 6k ust. 4a ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, jest posiadanie przez właściciela nieruchomości zabudowanej budynkiem mieszkalnym jednorodzinnym kompostownika przydomowego i kompostowanie w nim bioodpadów stanowiących odpady komunalne. Natomiast pojemność posiadanego kompostownika przydomowego nie warunkuje zarówno prawa do zwolnienia, jak i jego wysokości.

Z uwagi na powyższe Kolegium Izby stwierdziło nieważność wyrażenia w brzmieniu: "Pojemność :m³", zawartego w części D.1 wzoru deklaracji.

W części "Pouczenie" Rada Gminy Chrzypsko Wielkie zawarła również pkt 6 w brzmieniu: "Do osób zamieszkałych na terenie nieruchomości nie zalicza się osób przebywających poza miejscem zamieszkania

powyżej 2 miesięcy, których nieobecność należy udokumentować składając dokumenty określone w uchwale."

Zdaniem Kolegium Izby postanowienie to wykracza poza zakres delegacji udzielonej radzie gminy, wynikającej z art. 6n ust. 1 pkt 1 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Obowiązek ponoszenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, w przypadku nieruchomości, na której zamieszkują mieszkańcy, powstaje za każdy miesiąc, w którym na danej nieruchomości zamieszkuje mieszkaniec (art. 6i ust. 1 pkt 1 ustawy). W przypadku zmiany danych będących podstawą ustalenia wysokości należnej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, polegającej na zmianie liczby osób zamieszkujących daną nieruchomość, właściciel nieruchomości jest obowiązany złożyć nową deklarację w terminie do 10 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiła zmiana. Opłatę w zmienionej wysokości uiszcza się za miesiąc, w którym nastąpiła zmiana (art. 6m ust. 2 ustawy). Brak jest zatem podstawy prawnej do formułowania przez radę gminy definicji "osób zamieszkałych na terenie nieruchomości" na potrzeby wypełnienia deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Mając na względzie powyższe, a także postanowienie przez Kolegium Izby o nieważności § 2 badanej uchwały, Kolegium Izby stwierdziło nieważność pkt 6 pouczeń.

Następnie, w pkt 7 części "Pouczenie", Rada Gminy zawarła pouczenie o następującej treści: "W przypadku niezłożenia deklaracji albo uzasadnionych wątpliwości co do danych zawartych w deklaracji, Wójt Gminy określi w drodze decyzji wysokość opłaty za gospodarowanie odpadami, biorąc pod uwagę uzasadnione szacunki, w tym średnią ilość odpadów komunalnych powstających na nieruchomościach o podobnym charakterze".

Wskazany zapis w istotny sposób narusza art. 6o ust. 1 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, zgodnie z którym w razie niezłożenia deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi albo uzasadnionych wątpliwości co do danych zawartych w deklaracji wójt, burmistrz lub prezydent miasta określa, w drodze decyzji, wysokość opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, biorąc pod uwagę dostępne dane właściwe dla wybranej przez radę gminy metody, a w przypadku ich braku - uzasadnione szacunki, w tym w przypadku nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, średnią ilość odpadów komunalnych powstających na nieruchomościach o podobnym charakterze. A zatem w przypadku nieruchomości zamieszkałych właściwy organ określając w drodze decyzji wysokość opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi bierze pod uwagę w pierwszej kolejności dostępne dane właściwe dla wybranej metody, a dopiero w przypadku ich braku - uzasadnione szacunki. Natomiast średnia ilość odpadów komunalnych powstających na nieruchomościach o podobnym charakterze może być brana pod uwagę wyłącznie w przypadku nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy (do których nie odnosi się deklaracja określona w badanej uchwale).

Wobec powyższego Kolegium Izby postanowiło stwierdzić nieważność wyrażenia w brzmieniu: "biorąc pod uwagę uzasadnione szacunki, w tym średnią ilość odpadów komunalnych powstających na nieruchomościach o podobnym charakterze", zawartego w pkt 7 pouczeń.

We wzorze deklaracji Rada Gminy Chrzypsko Wielkie zamieściła również część "Oświadczenie o wyrażeniu zgody na przetwarzanie danych osobowych w zakresie danych: numer telefonu, adres e-mail", w której zawarła następującą treść: "Na podstawie z art. 6 ust. 1 lit a. Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu tych danych oraz uchylania dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych osobowych) wyrażam zgodę na przetwarzanie moich danych osobowych w zakresie: numer telefonu, adres e-mail w celu przekazywania przez Urząd Gminy w Chrzypsku Wielkim istotnych informacji związanych z prowadzonym postępowaniem dotyczącym opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi i ewentualnych zaległościach w ww. opłacie". Pod treścią oświadczenia pozostawiono wykropkowane miejsca na potwierdzenie zapoznania się z treścią zgody, poprzez złożenie przez składającego deklarację podpisu, oraz podanie miejsca i daty dokonania tej czynności.

Niezależnie od przywołanego powyżej oświadczenia Rada Gminy zawarła we wzorze deklaracji Klauzulę Informacyjną, zawierającą informacje wskazane w art. 13 ust. 1 i 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz

uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1, z późn. zm.).

Kolegium Izby wskazuje, że w myśl przywołanego powyżej art. 6n ust. 1 pkt 1 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach rada gminy, uwzględniając konieczność zapewnienia prawidłowego obliczenia wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ułatwienia składania deklaracji, określi, w drodze uchwały stanowiącej akt prawa miejscowego wzór deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właścicieli nieruchomości, z uwzględnieniem art. 6m ust. 1a i 1b, obejmujący m.in. informacje wskazane w art. 13 ust. 1 i 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych).

Zgodnie natomiast z art. 6 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. przetwarzanie jest zgodne z prawem wyłącznie w przypadkach, gdy - i w takim zakresie, w jakim - spełniony jest co najmniej jeden z poniższych warunków:

a) osoba, której dane dotyczą wyraziła zgodę na przetwarzanie swoich danych osobowych w jednym lub większej liczbie określonych celów;

b) przetwarzanie jest niezbędne do wykonania umowy, której stroną jest osoba, której dane dotyczą, lub do podjęcia działań na żądanie osoby, której dane dotyczą, przed zawarciem umowy;

c) przetwarzanie jest niezbędne do wypełnienia obowiązku prawnego ciążącego na administratorze;

d) przetwarzanie jest niezbędne do ochrony żywotnych interesów osoby, której dane dotyczą, lub innej osoby fizycznej;

e) przetwarzanie jest niezbędne do wykonania zadania realizowanego w interesie publicznym lub w ramach sprawowania władzy publicznej powierzonej administratorowi;

f) przetwarzanie jest niezbędne do celów wynikających z prawnie uzasadnionych interesów realizowanych przez administratora lub przez stronę trzecią, z wyjątkiem sytuacji, w których nadrzędny charakter wobec tych interesów mają interesy lub podstawowe prawa i wolności osoby, której dane dotyczą, wymagające ochrony danych osobowych, w szczególności gdy osoba, której dane dotyczą, jest dzieckiem.

Powyższy przepis wskazuje zgodę jako jedną z kilku przesłanek zgodności z prawem przetwarzania danych osobowych. Zgoda jest jednak jednym z możliwych, ale nie jedynym warunkiem legalizującym przetwarzanie danych. Nie jest zatem zasadne pozyskiwanie oświadczenia o wyrażeniu zgody na przetwarzanie danych osobowych, gdy spełniony jest jeden z pozostałych warunków wskazanych w cytowanych powyżej przepisach, w tym gdy przetwarzanie danych osobowych jest niezbędne do wypełnienia obowiązku prawnego ciążącego na administratorze oraz gdy jest niezbędne do wykonania zadania realizowanego w interesie publicznym lub w ramach sprawowanej władzy publicznej powierzonej administratorowi (art. 6 ust. 1 lit. c i e rozporządzenia).

Zbieranie danych osobowych oraz ich przetwarzanie jest obowiązkiem organu administracji samorządowej (gminy) w związku z realizacją zadania jakim jest zorganizowanie odbioru odpadów komunalnych i pobieranie opłaty z tego tytułu. Zatem aby gmina mogła wywiązać się z nałożonych na nią zadań w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi, obowiązek podania danych osobowych nałożony został także na mieszkańców gminy objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi. Na pozyskiwanie danych osobowych nie jest wymagana zgoda od mieszkańców, gdyż nie zachodzi w tym przypadku dobrowolność.

Biorąc pod uwagę powyższe Kolegium Izby uznało, że zasadne jest stwierdzenie nieważności części "Oświadczenie o wyrażeniu zgody na przetwarzanie danych osobowych w zakresie danych: numer telefonu, adres e-mail" wzoru deklaracji wraz z treścią w niej zawartą.

Mając powyższe na uwadze Kolegium Izby postanowiło jak w sentencji.

Dodatkowo Kolegium Izby wskazuje, że w załączniku Nr 1 do uchwały pn. "Deklaracja o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi" w części C. "Okoliczności powodujące konieczność złożenia deklaracji" zbędnie zawarto pkt 22. "Sposób gospodarowania odpadów komunalnych" pozostawiając do wyboru opcję "selektywnie", bowiem od dnia 1 stycznia 2022 r. obowiązuje przepis

art. 4d ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, zamieszczony w rozdziale 2a "Obowiązki wytwórców odpadów komunalnych", o treści: "Wytwórcy odpadów komunalnych są obowiązani do selektywnego zbierania wytworzonych przez siebie odpadów komunalnych zgodnie z wymaganiami określonymi w regulaminie oraz w sposób określony w przepisach wydanych na podstawie art. 4a ust. 1.". Stąd nie ma innej możliwości, niż selektywny sposób zbierania (gospodarowania) odpadów komunalnych.

Zbędny jest również pkt 23 "Rodzaj nieruchomości" skoro wzór deklaracji przeznaczony jest wyłącznie dla właścicieli nieruchomości (współwłaścicieli, użytkowników wieczystych oraz jednostek organizacyjnych i osób posiadających nieruchomości w zarządzie lub użytkowaniu, a także innych podmiotów władających nieruchomością) zamieszkałych i jedyną opcją jako zostawiono do wyboru jest: "Zamieszkałe".

Ponadto Kolegium Izby wskazuje, że niezachowany został termin przedłożenia uchwały do nadzoru wynikający z przepisów art. 90 ustawy o samorządzie gminnym (tj. 7 dni od dnia jego podjęcia) - uchwała Nr XXVI/172/2020 Rady Gminy Chrzypsko Wielkie w sprawie wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właścicieli nieruchomości położonych na obszarze gminy Chrzypsko Wielkie podjęta została w dniu 25 listopada 2020 r., natomiast do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Poznaniu wpłynęła dopiero w dniu 27 lutego 2024 r.

Przewodnicząca Kolegium
Regionalnej Izby
Obrachunkowej w Poznaniu
(-) Grażyna Wróblewska

Pouczenie: Na niniejsze rozstrzygnięcie nadzorcze przysługuje prawo wniesienia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu, za pośrednictwem Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Poznaniu, w terminie 30 dni od daty jego doręczenia.